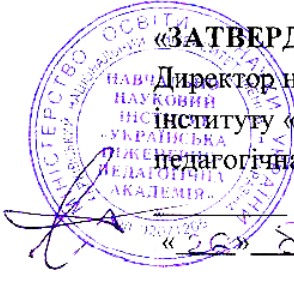

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
КАФЕДРА Автоматизації, метрології та енергоефективних технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор навчально-наукового
інституту «Українська інженерно-
педагогічна академія»
Денис КОВАЛЕНКО
«26» березня 2025 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 01 Освіта

спеціальність (напрямок) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
освітня програма Професійна освіта (Нафтогазова справа)

спеціалізація Видобуток, переробка та транспортування корисних копалин

інститут Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»

вид дисципліни обов'язкова

2025 рік

ВСТУП

Наскрізна програма практики складена відповідно до освітньо-професійної програми “Професійна освіта (Нафтогазова справа)” підготовки магістерського освітнього рівня спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), спеціалізації Видобуток, переробка та транспортування корисних копалин.

Практика є обов’язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис практик

1.1. Мета практик

Реалізація рішень уряду України, курсу на підвищення ефективності і якості суспільного виробництва вимагає раціонального поєднання теоретичних знань з умінням вирішувати практичні питання, підвищення рівня виробничої підготовки, диктує необхідність розширення і укріплення зав'язків вищих навчальних закладів з відповідними галузями народного господарства.

Наскрізна програма розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 08.04.1993 р. № 93, вимог Міжнародного стандарту якості ISO 9001:2015, Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, затвердженого рішенням Вченої ради університету від 28.12.2020 р., протокол № 19, та введеним в дію наказом № 0202-1/104 від 15.03.2021 року.

Наскрізна програма передбачає поетапну професійно-практичну підготовку студентів за освітньою програмою «Професійна освіта (Нафтогазова справа)» та проходження студентами таких практик: педагогічного стажування та переддипломної (для магістрантів).

Практична підготовка студентів спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і вдосконалення практичних навичок та умінь працювати в умовах реального виробництва.

Загальною метою практичної підготовки студентів є формування та розвиток у студентів професійних компетентностей, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, оволодіння студентами сучасними методами, формами організації професійної підготовки технічних фахівців і кваліфікованих робітників і працівників підприємств, установ та організацій нафтогазової галузі, формування в них, на базі знань отриманих в вищому навчальному закладі, професійних вмінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби самостійно поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Наскрізна програма професійно–практичної підготовки студентів ОП «Професійна освіта (Нафтогазова справа)» є основним навчально-методичним документом, який визначає мету, зміст та послідовність всієї практичної підготовки студентів.

Випускник освітньої програми має досконало володіти спеціальністю, мати широку наукову і практичну підготовку, бути вмілим організатором, здатним на практиці застосувати принципи наукової організації праці, вміти працювати з людьми.

Практична підготовка має сформувати у випускника вузу професійні вміння, навички, здібність приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи в реальних умовах виробництва різних обов'язків, які відповідають майбутній професійній, організаційно-політичній діяльності. Професійно-практична підготовка студентів є одним з основних елементів навчального процесу і передумовою успішного їх працевлаштування.

1.2. Основні завдання практик:

Основними завданнями практик є:

- підготовка майбутніх спеціалістів до реальної практичної роботи; - забезпечення належного рівня їхньої професійної підготовки; - вивчення напрямків діяльності та організації роботи установ, де проходить практика;
- закріплення і розширення знань з теоретичних дисциплін та їх застосування до розв'язання актуальних проблем;
- отримання навиків проведення конкретних розрахунків;
- підготовка до майбутньої роботи за спеціальністю;
- розвиток соціального партнерства вищу і роботодавців;
- набуття досвіду роботи на виробництві та у галузевих установах;
- формування конкурентоспроможності випускників на ринку праці;
- організація навчального процесу з урахуванням потреб роботодавців і інновацій;
- здійснення взаємодії з роботодавцями у сфері практичної підготовки студентів.
- набуття виробничих навиків приймати самостійно рішення в реальних виробничих умовах;
- вивчення технічної документації та ознайомлення з вимогами до її оформлення;
- ознайомлення з питаннями наукової організації праці;
- набуття практичних навиків на робочих місцях;
- поглиблення навиків роботи з обчислювальною технікою;
- удосконалення наскрізної підготовки студентів.

Реалізується досягнення поставлених цілей шляхом самостійного вивчення виробництва і виконання кожним студентом в умовах підприємства відповідно вимогам програм окремих виробничих задач.

1.2. Види практик

Практична підготовка за студентів, які навчаються за ОП «Професійна освіта (Нафтогазова справа)» є складовою частиною навчального процесу, у процесі якої відбувається підготовка висококваліфікованих спеціалістів, які мають фундаментальні знання і практичні навички за спеціальністю, вміють вести виховну і організаційну роботу, нести активний і творчий вклад у виконання важливих задач, поставлених перед навчальними закладами з підготовки висококваліфікованих спеціалістів для управління та навчання в нафтогазовій галузі.

Навчальним планом передбачено проходження нижчевказаних практик, (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Термін та тривалість практик

№ п/п	Назва практики	Курс	Семестр	Тривалість тижнів
1	Педагогічне стажування	2	3	6 тижнів
2	Переддипломна	2	3	4 тижні

Проходження кожної практики студентів організують згідно з навчальним планом.

Робота студента на підприємстві та у виші проводиться згідно з графіком організації навчального процесу студентів університету.

1.4. Характеристика практик

Всі види практик є нормативними модулями.

Таблиця 1.2

Характеристика практик

№ п/п	Назва практики	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр	Форма контролю
1	Педагогічне стажування	12	360	3 мґ	Залік
2	Переддипломна	8	240	3 мґ	Залік

1.3. Заплановані результати практик (рівень знань, умінь, навичок, яких студенти мають досягти на кожному етапі практики)

Відповідно до освітньої програми «Професійна освіта (Нафтогазова справа)», заплановані види практик повинні забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.

РН 2. Ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності.

РН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію.

РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проєктів.

8

РН 5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проєктів у професійній освіті та міждисциплінарних проєктів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.

РН 6. Організувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

РН 7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятли-

вим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.

РН 8. Здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.

РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.

РН 10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

АРН 1. Будувати та використовувати моделі процесів і об'єктів, знати основи проєктування у галузі спеціалізації.

АРН 2. Доносити зрозуміло і недвозначно суть технічних рішень в галузі спеціалізації до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію. Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження всіх видів практики наведено нижче. У результаті проходження педагогічного стажування здобувачі вищої освіти **мають**:

- ознайомитися з методами наукових досліджень в галузі професійної педагогіки;

- засвоїти принципи збору та аналізу вихідної інформації для написання магістерської кваліфікаційної роботи;

- вивчити організацію навчально-виховного процесу в межах навчального закладу;

- вивчити нормативну документацію щодо підготовки фахівців (освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, навчальний план, робоча навчальна програма);

- ознайомитись з основними напрямками роботи педагогічного колективу освітнього закладу, на базі якої здійснюється стажування;

- вивчити досвід навчальної, методичної, науково-дослідної, виховної та профорієнтаційної роботи педагогічних працівників закладу освіти; - розробити дидактичний проєкт підготовки фахівців із професійноорієнтованих і спеціальних дисциплін;

- провести заняття з окремих тем курсу й оцінити якість реалізації власного дидактичного проєкту;

- придбати досвід роботи куратора, як куратор навчальної групи розробити і провести виховні заходи;

- удосконалити комунікативні вміння і спілкування зі учнями та педагогічними працівниками на рідній та іноземній мовах.

У результаті проходження переддипломної практики здобувачі вищої освіти **мають**:

- оволодіти навичками самостійної роботи з конкретними методиками для збору емпіричного матеріалу;

- узагальнити практичний досвід, виробити вміння опрацювання одержаних даних;

- придбати навички використання теоретичних джерел, вміння критично їх оцінювати;

- сформулювати навички поглибленого вивчення певної проблеми;

- ознайомитися з передовими методами виробництва;

- ознайомитися з кращими досягненнями вітчизняної і закордонної науки і техніки по темі магістерської кваліфікаційної роботи;

- зібрати фактичний матеріал, що буде використаним при написанні кваліфікаційної роботи;
- ознайомитися з новими науково-практичними результатами, практичними рекомендаціями, узагальнити досвід сучасних теоретичних ідей;
- закріпити теоретичні знання, здобуті при вивченні дисциплін спеціальної підготовки;
- навчитися визначати актуальність і напрямки досліджень з вибраної проблеми;
- засвоїти методи і методики проведення наукових досліджень і статистичної обробки даних за вибраною темою;
- набути навички практичного застосування сучасних технологій для розв'язання практичних задач на підприємствах нафтогазової галузі.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Педагогічне стажування

Педагогічне стажування *має на меті* удосконалення професійно-педагогічної підготовки, а також удосконалення підготовки слухачів магістратури з іноземної мови при виконанні професійної діяльності інженера-педагога в умовах реального закладу освіти, а саме:

- сприяти формуванню уявлень про діяльність педагогічних працівників закладів освіти;

- поглибити спеціальні, технічні, психолого-педагогічні знання й удосконалити їхнє застосування на практиці;

- застосувати знання іноземної мови для здійснення професійно-педагогічної діяльності викладача навчального закладу;

- сформувати вміння проєктувати власну педагогічну діяльність і реалізувати її в реальних умовах навчального закладу;

- оволодіти сучасними методами, формами та засобами професійно-педагогічної діяльності викладача навчального закладу;

- сформувати необхідні професійно-педагогічні навички та вміння для вирішення практичних завдань з профільних спеціальних технічних дисциплін в умовах реального навчально-виховного процесу у закладі освіти;

- сприяти формуванню потреби постійного удосконалення та оцінювання власної педагогічної майстерності, спеціальної компетентності; – сприяти розвитку творчої ініціативи та дослідницьких умінь у професійній діяльності педагогічного працівника закладу освіти на міжнародній арені. Завдання педагогічного стажування:

- вивчити організацію навчально-виховного процесу в межах кафедри, факультету, навчального закладу;

- вивчити нормативну документацію щодо підготовки фахівців (освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, навчальний план, робоча навчальна програма);

- ознайомитись з основними напрямками роботи педагогічного колективу кафедри, на базі якої здійснюється стажування;

- вивчити досвід навчальної, методичної, науково-дослідної, виховної та профорієнтаційної роботи науково-педагогічних працівників кафедри;

- розробити дидактичний проєкт підготовки фахівців із професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін кафедри;

- провести заняття з окремих тем курсу на іноземній мові й оцінити як істотна реалізації власного дидактичного проєкту;

- як куратор навчальної групи розробити і провести виховні заходи;

- удосконалити комунікативні вміння і спілкування зі студентами та науково-педагогічними працівниками на рідній та іноземній мовах.

В результаті педагогічного стажування студент *повинен знати*:

- закономірності і принципи, етапи і напрямки виховання й навчання, сутність, структуру та етапи здійснення педагогічного процесу;

- закономірності і принципи педагогічного процесу, їхній вплив на вибір цілей, змісту, методів, засобів, форм навчання та виховання;
- становлення, сучасний стан і перспективи розвитку професійно-технічної та інженерно-педагогічної освіти;
- прийоми педагогічної майстерності інженера-педагога, шляхи індивідуалізації й диференціації навчання, стилі педагогічної діяльності;
- принципи відбору змісту загальної та професійної освіти, структуру змісту освіти та характеристики її компонентів, види і структуру освітніх документів, переваги та недоліки застосування відомих підходів до визначення змісту професійної освіти і особливості його відбиття у зазначених документах;
- роль і види принципів навчання та виховання;
- методи, засоби та форми навчання і виховання у професійній діяльності, їх класифікації, характеристики, умови вибору та вимоги до реалізації;
- методи, засоби та форми контролю у професійній діяльності, їх класифікації, характеристики, умови вибору та вимоги до реалізації;
- характеристики складників педагогічного процесу, види, типи і структури навчальних занять, структурні елементи цих навчальних занять;
- види, призначення та структуру нормативних документів, що визначають зміст освіти та організацію освітнього процесу, а також принципи дидактичного проектування, способи збору та опрацювання інформації щодо професійного призначення й умов працевлаштування випускників і навчальних закладів, які готують фахівців для підприємств нафтогазової галузі;
- складові педагогічної діяльності інженерів-педагогів та вимоги щодо їхнього виконання, частини дії, їх спрямованість й способи формування, особливості організації конспектування навчально-технічного матеріалу та використання малюнків на дошці, засоби ТЗН в процесі формування нових знань, методика проектування й корегування основних дидактичних технологій орієнтовної основи діяльності (ООД), виконавчої діяльності на запланованих рівнях, системи контролю за навчальною діяльністю майбутнього фахівця;
- зміст і форми виховання, структуру системи діяльності педагога-вихователя, методика проектування й корегування технології виховної роботи;
- види та структурні підрозділи освітніх установ, їх зовнішні та внутрішні взаємозв'язки, методи і засоби керівництва, програми функціонування підрозділів закладів освіти.

В результаті педагогічного стажування студент **повинен вміти**:

- розуміючи зв'язок між системним і діяльнісним підходами, на основі уявлень про діяльність, знань її видів, макроструктури та внутрішньої структури, принципів реалізації діяльнісного підходу вміти свідомо його використовувати стосовно педагогічних процесів;
- на основі знань сутності, структури та етапів педагогічного процесу указувати закономірності і принципи педагогічного процесу, їхній вплив на вибір цілей, змісту, методів, засобів, форм навчання та виховання;
- виходячи з потреб-мотивів-цілей студента як суб'єкта педагогічної системи, на основі знань його вікових особливостей і особливостей педагогічного процесу визначати види і структуру навчальної діяльності;

– прагнучі до вільного, свідомого й ефективного використання методів, засобів та форм навчання і виховання у власній професійній діяльності, на основі знань їхніх класифікацій, характеристик, умов вибору та вимог до реалізації уміти здійснювати багатоаспектний комплексний аналіз цих дидактичних й виховних складників у їхньому взаємозв'язку й взаємозумовленості;

– на шляху до здобуття практичного досвіду щодо застосування методів та засобів навчання й виховання, керуючись спрямованістю конкретного заняття та характеристикою учнівського колективу, уміти демонструвати застосування тих чи інших методів та засобів професійної підготовки і виявляти при цьому вимогливість, справедливість, спостережливість, зібраність тощо;

- цікавлячись видами, структурою та способами перетворення структур навчально-наукових текстів, на основі знань інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу та його відмінних властивостей уміти здійснювати вибір необхідних джерел інформації та конструювати дидактичні матеріали з теми;

– усвідомлюючи складові педагогічної діяльності інженерів-педагогів та вимоги щодо їхнього виконання, знаючись на частинах дії, їхньої спрямованості й способах формування, особливостях організації конспектування навчально-технічного матеріалу та використання малюнків на дошці, засобів ТЗН в процесі формування нових знань, на підставі обраного типу навчання уміти цілеспрямовано проєктувати й корегувати основні дидактичні технології;

– на підставі знань іноземної мови уміти здійснювати навчання студентів вищих навчальних закладів профільним спеціальним дисциплінам на іноземній мові із застосуванням мультимедійної техніки;

– переслідуючи мету вирішення сформульованої наукової проблеми, володіючи знаннями щодо структури науково-дослідної діяльності, видів, напрямків, принципів, методів, засобів здійснення науково-дослідної роботи у галузі освіти, способів оптимальної самоорганізації наукової діяльності, уміти цілеспрямовано й наполегливо здійснювати наукові дослідження в освітній галузі.

2.2. Переддипломна практика

Метою переддипломної практики є поглиблення, розширення та систематизацію теоретичних знань і практичних навичок, формування у магістра професійних вмінь науково-дослідної роботи, використання методик ведення дослідницької роботи у нафтогазовій галузі, збір матеріалу для написання кваліфікаційної роботи.

Завдання переддипломної практики:

– оволодіння навичками самостійної роботи з конкретними методиками для збору емпіричного матеріалу;

– узагальнення практичного досвіду, вироблення вмінь опрацювання одержаних даних;

– використання теоретичних джерел, вміння критично їх оцінювати;

– поглиблене вивчення певної проблеми;

– ознайомлення з передовими методами виробництва;

– ознайомлення з кращими досягненнями вітчизняної і закордонної науки і техніки по темі магістерської кваліфікаційної роботи;

– збір фактичного матеріалу, що буде використаним при написанні кваліфікаційної роботи;

– одержання нових наукових результатів, практичних рекомендацій, узагальнення та розвиток сучасних теоретичних ідей.

Зміст переддипломної практики

Переддипломна практика є завершальним етапом навчання магістрів. Вона, як правило, проходить на місцях майбутнього працевлаштування. Переддипломна практика є однією з найважливіших форм підготовки до написання кваліфікаційної роботи.

– закріплення теоретичних знань, здобутих при вивченні дисциплін професійної підготовки згідно із навчальним планом освітньо-кваліфікаційного рівня магістр;

– визначення актуальності і напрямків досліджень з вибраної проблеми;

– засвоєння методів і методик проведення наукових досліджень і статистичної обробки даних за вибраною темою;

– набуття навичок практичного застосування теоретичних знань для розв'язання науково-дослідних задач в нафтогазовій галузі;

– вибір основні етапи наукових досліджень;

– збір матеріалів для написання кваліфікаційної магістерської роботи.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів університету проводиться на підприємствах, в організаціях і установах України у тому числі в структурних підрозділах університету за профілем підготовки, які мають відповідати вимогам програми.

При наявності у університеті державних, регіональних замовлень на підготовку фахівців, перелік баз практики надають органи, які формували на них замовлення. При підготовці університетом фахівців за цільовими договорами з підприємствами, організаціями, установами бази практики передбачаються у цих договорах.

У випадку, коли підготовка спеціалістів університетом здійснюється за замовленням фізичних осіб, бази практики забезпечують ці особи або інші вищі навчальні заклади, що визначаються умовами договору (контракту) на підготовку фахівців.

Студенти можуть самостійно з дозволу відповідних кафедр підбирати для себе базу практики і пропонувати її для проходження практики. Під час форсмажорних обставин практика може проводитися в дистанційній формі.

У робочій програмі практики повинні бути вказані конкретні індивідуальні завдання і вимоги до звіту. Звіт має містити конкретний опис виконаної роботи. До звіту мають додаватися розрахунки, пояснення, таблиці, схеми, діаграми, фото- відео- та аудіоматеріали, які підтверджують проходження практики за індивідуальними договорами на підприємстві, в установі і організації.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКАМИ

Контроль за проведенням практики має на меті виявлення і усунення недоліків проходження практики студентами, надання консультацій і практичної допомоги студентам з виконання програми практики.

Контроль проходження виробничого навчання здійснюють:

- керівник практики;
- завідувач профільною кафедрою;
- представник навчального відділу.

Контролюючий повинен вживати оперативних заходів до усунення виявлених недоліків. Про серйозні недоліки він повинен негайно доповідати керівництву кафедри та університету. До контролю проходження виробничої практики можуть залучатися куратори академічних груп, в яких ведеться підготовка.

Керівник практики від університету здійснює щотижневий контроль за виконанням програми практики студентів, для цього він відповідно до графіку консультацій студентів на підприємствах проводить зі студентами практикантами, їх керівниками від підприємства, керівниками підрозділів, в яких проходять практику студенти, співбесіди. На цих консультаціях керівник практики контролює хід збору фактичних матеріалів та оформлення студентами звітної документації з практики та оказує ним допомогу.

Практику студенти проходять на базах практики, які мають відповідати вимогам програми та з якими завчасно укладено відповідну угоду на проведення практики. Адміністративне та навчально-методичне керівництво практиками виконує кафедра автоматизації, метрології та енергоефективних технологій. Керівником практики від університету призначається викладач кафедри. Відповідає за підготовку і проведення практики декан факультету енергетики, енергозберігаючих технологій і автоматизації енергетичних процесів.

Керівник практики від підприємства призначається наказом по підприємству. За два місяці до початку практики керівник практики від університету погоджує програму практики з підприємством – базою практики, обговорює з адміністрацією підприємства кандидатури керівників практики від підприємства, закріплення практикантів за робочими місцями, перед початком практики контролює готовність баз практики.

За три тижні до початку практики керівник від університету повинен підготувати наказ про направлення студентів на бази практики. Проект наказу погоджується з завідувачем кафедрою. Керівник практики від університету готує документи для оформлення студентів та допуск їх на робочі місця (направлення на практику, оформлення пропусків та допусків і таке інше).

Перед початком практики керівник від університету проводить загальні збори студентів, на яких видає студентам щоденник практики та проводить інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надає необхідні документи (щоденник, направлення та ін.) та доводить до студентів дату та час заліку з практики, видає індивідуальні завдання, повідомляє студентів про систему звітності з практики.

У перші дні практики керівник від університету має простежити щоб на підприємстві було проведено інструктаж з техніки безпеки та зроблено відповідний запис у журнал.

Під час проходження студентами практики керівниками практики від університету та від бази практики здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль керівником від бази практики складається з:

- проведення контролю відвідування бази практики (щоденна перевірка наявності студента на місці практики в обговорений на початку практики час);
- проведення контролю виконання поточних індивідуальних завдань, ви даних ними або іншими співробітниками бази практики (наприклад, співробітниками підрозділу підприємства, до якого було направлено студента);
- систематичної перевірки ведення щоденника практики.

Поточний контроль з боку керівника практики від університету включає в себе наступне:

- контроль первинного заповнення щоденників практики (наявність підписів про вибуття з університету та прибуття до бази практики, оформлення та передачу в університету повідомлення про прибуття на базу практики);

- відвідування баз практик два-три рази на тиждень з метою перевірки не тільки наявності студентів на базі практики, але й якості виконання ними завдань поставлених керівником від бази практики, виконання правил техніки безпеки тощо;

- систематичне спілкування із керівником від бази практики, під час якого здійснювати збір інформації про відвідування бази практики студентами та виконання ними поставлених виробничих завдань;

- періодичний контроль складання звіту з практики (один-два рази за шість тижнів практики студенти повинні надсилати на електронну адресу частини звіту для перевірки);

- проведення зустрічей зі студентами на консультаціях з метою обговорення результатів їх роботи на базі практики, а також результатів відвідувань інших підприємств (екскурсій) з метою обміну думками та враженнями від реальних місць роботи, обговорення питань щодо поведінки в різних реальних або віртуальних виробничих ситуаціях.

Підсумковий контроль діяльності студентів під час практики, в основному, здійснюється керівником практики від кафедри на основі:

- відгуку керівника від бази практики про роботу студента, про його особисті та професійні якості та його оцінки студентської діяльності під час проходження практики;

- аналізу повноти та якості виконання звіту студента, складеного по результатам виконання індивідуальних завдань під час проходження практики;

- доповіді студента під час захисту звіту та роботи, яка виконана під час проходження практик.

4.1. Обов'язки керівника практики від університету

Керівник практики від університету:

- оформлює з підприємствами договори на проведення практик студентів;
- готує подання і проєкт наказу про направлення на практику студентів;
- погоджує програму практики з підприємством;
- обговорює з адміністрацією підприємства кандидатури керівників від підприємства, закріплення практикантів за робочими місцями і можливість оформлення студентів на посади, що сплачуються;
- контролює готовність баз практики до прийняття студентів;
- готує документи для оформлення студентів та допуск їх на робочі місця;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: проводить загальні збори практикантів, інструктує їх про порядок проходження практики, про правила техніки безпеки, надає необхідні документи (щоденник, направлення та ін.);
- доводить до відома студентів дату та час заліку з практики, видає індивідуальні завдання;
- повідомляє студентів про систему звітності з практики і тему кваліфікаційної роботи, а саме: подання письмового звіту, вигляду оформленого виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;
- контролює прибуття всіх студентів на робочі місця, забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів і проведення на підприємстві інструктажу з охорони праці і техніки безпеки з відповідним записом у журналі;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, організовує ведення таблиць відвідування студентами бази практики;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає в навчальний відділ письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів;
- консультує студентів і надає методичні рекомендації по виконанню програми практики та по оформленню звіту.

4.2. Обов'язки керівника практики від підприємства

Керівник практики від підприємства:

- готує документи для оформлення студентів та допуск їх на робочі місця;
- забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде таблиць відвідування студентами бази практики;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- створює необхідні умови для виконання студентами програм практик, не допускає використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- забезпечує студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці;

- проводить обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчає студентів-практикантів безпечним методам праці. Організовує забезпечення студентів спецодягом, запобіжними засобами, лікувально - профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників;

- надає студентам-практикантам і керівнику практики від університету можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програм практик;

- забезпечує облік виходів на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляє навчальний заклад;

- консультує студентів і надає методичні рекомендації по виконанню програми практики та по оформленню звіту.

- після закінчення практики дає об'єктивну характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відображає якість виконаних ним робіт і підготовленого ним звіту;

- підписує звіт студента про практику.

4.3. Обов'язки студента-практиканта

Студент-практикант зобов'язаний:

- бути присутнім на загальних зборах студентів-практикантів;

- до початку практики одержати від керівника практики від університету направлення, щоденник практики, тему кваліфікаційної роботи, індивідуальне завдання, консультації і методичні рекомендації щодо виконання програми практики і оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно скласти залік з практики.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК, МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Всі студенти-практиканти подають на кафедру письмовий звіт, підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики. Письмовий звіт разом з іншими документами: щоденником і характеристикою подається на рецензування керівнику практики від університету.

Звіт містить відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, має розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та ін.

Оформляється звіт з обов'язковим врахуванням Єдиної системи конструкторської документації (ЕСКД) та вимог до оформлення.

Звіт з практики захищається студентом перед комісією, склад якої призначає завідувач кафедри теплоенергетики та енергозберігаючих технологій. До складу комісії входять керівники практики від університету і від баз практики. При захисті виконаного індивідуального завдання студенти можуть використовувати мультимедійне обладнання, наприклад, для демонстрації презентації.

Комісія приймає залік у студентів на базах практики в останні два дні її проходження, а в перші десять днів наступного семестру на кафедрі в університеті. Дати та час засідань комісій на підприємствах - базах практики і на кафедрі довідома студентів – практикантів доводить керівник практики від університету.

Оцінка про залік з практики вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента.

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених університетом. Студент, який востаннє отримав негативну оцінку з практики в комісії, відраховується з університету.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри тепло енергетики та енергозберігаючих технологій, а загальні підсумки практики підбиваються на нараді факультету енергетики, енергозберігаючих технологій і автоматизації енергетичних процесів щорічно і обговорюються на науково-методичних конференціях.

Таблиця 4.1

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види діяльності протягом практики	Оцінки	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

для використання студентами під час практик

1. Градюк В. Т. Автоматизація видобутку та підготовки природного газу: З досвіду Харк. газопромисл, упр. / В. Т. Градюк, В. В. Дубровський, В. Б. Шифрін. - К.: Техніка, 1979. - 144 с.
2. Бойко В. С., Гусєв В. Є. Основи газового господарства. – Київ: Логос, 2002. – 198 с. 25. Попадюк Р. М. Збір і підготовка нафтопромислової продукції. Конспект лекцій / Р. М. Попадюк, Я. В. Соломчак. – Івано-Франківськ : Факел, 2003. – 105 с.
3. Бойко В. С. Газопостачання населених пунктів. – Київ: Либідь, 1999. – 320 с.
4. Голіяд М. М., Назарова І. О. Тепловий розрахунок теплообмінного апарату вузла підігрівання газу ГРС: вказівки до виконання розрахункової роботи. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 40 с.
5. Кудряшов В. П., Гнатюк І. В. Системи теплогазопостачання. – Київ: КНУБА, 2010. – 412 с.
6. Назарова І. О., Голіяд М. М. Тепловий розрахунок теплообмінного апарату вузла підігрівання газу ГРС: навчальний посібник. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 40 с.
7. Основи нафтогазової інженерії [Текст]: підруч. для студ. спец. 185 «Нафтогазова інженерія та технології» / Білецький В. С., Орловський В. М., Вітрик В. Г.; НТУ «ХПІ», ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. - Полтава: ТОВ «АСМІ», 2018. – 415 с.
8. Транспортування нафти, нафтопродуктів і газу: навч. посіб. / Л.Н. Ширін, О.В. Денищенко, С.Є. Барташевський, Є.А. Коровяка, В.О. Расцветаєв ; «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2019. – 203 с.
9. Білецький В. С., Фик М. І. Основи транспорту природних вуглеводнів (посібник) / За ред. І. М. Фика. Харків: НТУ ХПІ, 2019. 274 с.
10. Довідник з нафтогазової справи/ За заг. Ред. докторів технічних наук В.С. Бойка, Р.М. Кондратюка, Р.С. Яремійчука.–К.: Львів, 1996. – с. 620.

